

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa I.W.
przeciwko J. M. O. i T. Z. O.
o ustalenie lub ewentualnie zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 17 stycznia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 17 stycznia 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...), w sprawie z powództwa I. W. przeciwko M. O. i T. Z. O, o ustalenie, ewentualnie o zapłatę, oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w L. z 29 listopada 2017 r., oddalił zażalenie pozwanej M. O. na postanowienie o kosztach procesu zawarte w tym wyroku oraz rozstrzygnął o kosztach procesu za postępowanie w drugiej instancji.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł powód, wskazując na naruszenie art. 58 § 2 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki,

wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 K.p.c.). Podał, że istnieje potrzeba wyjaśnienia czy stwierdzenie nieważności czynności prawnej dokonanej przez pełnomocnika z osobą trzecią, w granicach umocowania, ale sprzecznej z zasadami współżycia społecznego może być uzależnione od tego czy osoba trzecia wiedziała lub ewentualnie przy dołożeniu należytej staranności mogła dowiedzieć się o dokonywaniu czynności prawnej przez pełnomocnika sprzecznej z wolą jego mocodawcy, biorąc pod uwagę, że takie zastrzeżenie nie wynika z art. 58 § 2 k.c.

5. Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/11, OSNC 2002/1/11; postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002/12/151; postanowienie Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2016 r., V SK 21/16, niepubl.). Sąd Najwyższy wyjaśnił już, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego względnie uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie, jako problemu

prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

6. Skarżący nie sprostął powyższym wymaganiom. Wskazana w skardze kasacyjnej problematyka nie ma waloru nowości. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że pełnomocnik, zgodnie z istotą pełnomocnictwa jako stosunku prawnego opartego na zaufaniu, powinien działać zgodnie z domniemaną wolą mocodawcy, a w każdym razie nie powinien podejmować czynności sprzecznych z rzeczywistą lub domniemaną jego wolą, chociażby formalnie mieściły się one w zakresie udzielonego pełnomocnictwa. Takie działanie pełnomocnika może być uznane za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Nie wystarcza to jeszcze do uznania działanej przez takiego pełnomocnika czynności za nieważną w świetle art. 58 § 2 k.c., skoro, zgodnie z art. 95 § 2 k.c., czynność pełnomocnika dokonana w granicach umocowania pociąga za sobą skutki bezpośrednio dla reprezentowanego. Uznanie za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego czynności działanej przez pełnomocnika z osobą trzecią jest możliwe, jeśli osoba ta wiedziała lub przy dołożeniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o zawieraniu z nią przez pełnomocnika czynności sprzecznych z wolą mocodawcy (wyrok Sądu Najwyższego z 21 marca 2013 r., II CSK 458/12, OSNC-ZD 2014/1/10; wyrok Sądu Najwyższego z 20 października 2016 r., II CSK 59/16, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z 23 marca 2018 r., II CSK 371/17, niepubl.). Skarga kasacyjna nie zawiera nowych argumentów przemawiających za potrzebą ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego w kwestii, która została już wyjaśniona w orzecznictwie. Skarżący nie wykazał więc wystąpienia w sprawie przesłanki istotnego zagadnienia prawnego.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

jw